

AB MEVUZATININ KOBİLERE İLİŞKİN BAŞLIKLARI VE İLGİLİ KURULUŞLAR

TEPAV | EPRI
Dış Politika Etütleri

AB Çalışma Grubu | 17 Kasım 2005 Ankara

İpek Aydın (ipek.aydin@epri.org.tr)

Asuman Erdem (asuman.erdem@epri.org.tr)

AB Mevzuatı ve KOBİler

1992’de imzalanan AB’nin kurucu anlaşması Maastricht Anlaşması’nın 157. maddesindeki “*Birlik ve üye ülkeler, Birlik sanayinin rekabet gücü kazanması için gerekli koşulları sağlayacaklardır*” ifadesi AB’nin KOBİ politikasının yasal dayanağını oluşturmaktadır.

Avrupa Birliği’nin beşinci genişlemesinde (1 Mayıs 2004) AB’nin KOBİ politikası ayrı bir başlık altında incelenirken, Birlik mevzuatı 35 fasıl olarak ayrıldıktan sonra KOBİlere yönelik düzenlemeler Sanayi Politikası başlığı altında yerini buldu.

KOBİler büyüme ve istihdam yaratma konusunda ekonominin temel direği olarak görülmektedir. KOBİlerin esnek ve dinamik yapıları değişen piyasa koşullarına kolayca uyum sağlamalarına imkan tanımaktadır. Türkiye’de toplam işletmelerin %98-99unu, Avrupa da ise tüm AB işletmelerinin %99,8’ini KOBİler oluşturmaktadır. Avrupa Birliği’nde 20 milyon civarında KOBİ vardır ve 120 milyondan fazla kişiye istihdam sağlamaktadır.¹ Türkiye’de 1 milyon 750 bin civarında işletme mevcuttur. OECD’nin 2004 yılı KOBİ raporunda 2000 verilerine göre KOBİler Türkiye’deki istihdam oranının %76.7’sini oluştururken, KOBİlerin katma değer içindeki payı %26.5’dir². Bu bulgular, Türkiye’deki KOBİlerin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılmasına yönelik politikalar geliştirmesi gereğini vurgulamaktadır.

Türkiye’nin içinde bulunduğu dönüşüm sürecinden bazı kazananlar ve kaybedenler ortaya çıkacaktır. Perakende sektörünü ele aldığımızda dönüşüm sürecinin kazancı ve kaybedenleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Tabloda yer verilmeyen ancak bu dönüşümden en çok fayda sağlayacaklar tüketicilerdir. Çünkü organize market zincirleri arasındaki rekabet sayesinde fiyatlar aşağıya inecektir.

Tablo 1: Dönüşüm sürecinin perakendecilere etkileri

	Kazananlar	Kaybedenler
Şatış-noktaları	Organize marketler zinciri	Geleneksel bakkal dükkanları
Dağıtım kanalları	Tedarikçi firma	Toptancı
Ürün taşıma	Lojistik dağıtım sağlayan şirketler	Bireysel kamyon sahipleri
Ürün	Marka	Marka-dışı üreticiler (kalite?)

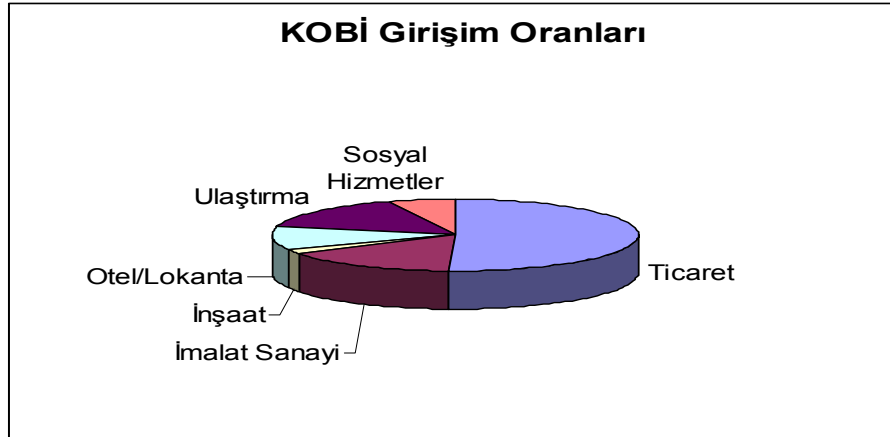
Kaynak: Tepav|Epri (Turkey’s Transformation Process and the Risk of an Anti-EU Backlash, Güven Sak, Istanbul, 15 October 2005)

DİE 2002 istatistiklerine göre genel sanayi ve işyerleri sayımı (GSİS) sonuçlarına göre işletmelerin sektörlere göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 2: KOBİlerin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşletme sayısı	Yüzde Oranı (%)
Ticaret	794.744	46,19
İmalat Sanayi	246.906	14,35
İnşaat	35.788	2,08
Otel/Lokanta	163.112	9,48
Ulaştırma	244.497	14,21
Sosyal Hizmetler	90.675	5,27
TOPLAM	1.720.598	100

Kaynak: DİE 2002

AB'nin 1 Ocak 2005'te yürürlüğe giren KOBİ tanımı çalışan kişi sayısı, yıllık ciroları veya bilanço büyüklüğü ve son olarak da bağımsızlık kriterlerinden¹ oluşan ölçüleri kapsamaktadır. Türkiye'de AB KOBİ tanımının kabul edilmesi, 2005 Katılım Ortılığı Belgesi'nde (KOB) ve 2005 İlerleme Raporunda (İR 2005) AB tarafından üzerinde önemle durulan Türkiye tarafından kısa vadede (1-2 yıl) yerine getirilmesi gereken öncelikler içinde yer almaktadır.

Tablo 3: AB'de KOBİ tanımı

KOBİ Tanımı	Çalışan Sayısı	Yıllık Ciro	veya	Bilanço
Mikro Ölçekli İşletme	10'dan az	2 milyon Euro'ya kadar		2 milyon Euro'ya kadar
Küçük Ölçekli İşletme	50'den az	10 milyon Euro'ya kadar		10 milyon Euro'ya kadar
Orta Ölçekli İşletme	250'den az	50 milyon Euro'ya kadar		43 milyon Euro'ya kadar

Kaynak: The Activities of the European Union for Small and Medium- Sized Enterprises (SMEs) SME Envoy Report, 2005 (Commission recommendation 2003/361/EC)

Tablo 4:Türkiye'de KOBİ tanımı

KOBİ Tanımı	Çalışan Sayısı	Yıllık Hasılat veya Bilanço Toplamı
Mikro Ölçekli İşletme	10'dan az	1 milyon YTL'ye kadar
Küçük Ölçekli İşletme	50'den az	5 milyon YTL'ye kadar
Orta Ölçekli İşletme	250'den az	25 milyon YTL'ye kadar

¹ Bağımsız işletmeler; sermayesinin ya da hisse senetlerinin %25 veya daha fazlası bir işletme tarafından üstlenilmemiş olan veya sermayesi küçük ve orta büyüklükteki işletme tanımı dışındaki işletmelerden meydana gelmemiş olan işletmelerdir

Kaynak: 18.11.2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik

Avrupa Komisyonu’nun 1985’te yayınladığı “Yeni Yaklaşım Direktifi”ne göre malların serbest dolaşımının önündeki teknik engellerin kaldırılması amacıyla piyasaya sunulacak mallarda uyulması mecburi uygunluk değerlendirme sembolü olarak “CE” işareti standartı getirmiştir. AB ülkelerinde serbest dolaşıma çıkacak malların pasaportu olarak adlandırılan CE işaretinin anlamı, bir ürünün insan sağlığı; can ve mal güvenliği; hayvan, bitki yaşam ve sağlığı; çevre ve tüketicilerin korunmasında asgari güvenlik koşullarına sahip olduğunu göstermektedir.³ Ankara Üniversitesi tarafından yapılan bir çalışmada Ankara Ostim’de faaliyet gösteren KOBİlerim büyük çoğunluğunun “CE işareti”nden haberdar olmadığı ortaya çıkmıştır. Ürünlere iliştirilen “CE işareti”, AB tarafından resmi olarak tanınan bir onaylanmış kurul tarafından onaylanmalıdır. Türkiye’deki adreditasyon krumunu, TÜRKAK, henüz AB tarafından yetkilendirilmediği için, üreticiler bu işareti ürünlerine koyabilmek için AB’deki akredite olmuş kurumlara başvuruda bulunmaktadır.

Şirketlerin iç ve dış piyasalarda rekabet gücü yaratabilmeleri belli standartlarda mal ve hizmet kalitesi sistematığı oluşturmalarına bağlıdır. Mal ve hizmetlerin kalite standartlarını belirleyen ISO 9000 ve 9001, ürün sorumluluğu yönergeleri ile sosyal duyarlılığı ve müşteri memnuniyetini ön plana çekmektedir. Ürünlerin çevre dostu standartlarda ambalajlanması, tüketiciye yönelik bilgi sunulmasını öngören ISO 14000 standartı ise AB tarafından çevre kirliliğini önlemek üzere evrensel bir dil olarak kabul edilmektedir. AB çevreye yönelik gerekli önlemleri almayan kuruluşlara karşı haksız rekabet davaları açmaktadır. nergesi, sosyal sorumluluortak pazara açılan ürünlerde aranan temel koşulları oluşturmaktadır. Bu gibi düzenlemeler KOBİlerin ihracatını doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir.

KOBİlerin en temel sorunları yetersiz ve yüksek maliyetli finansmandır. Bu nedenle de KOBİlerin büyük bir kısmı kendilerine özsermaye yoluyla finasman yaratmaktadır .

2005 yılı İlerleme Raporu ve Katılım Ortaklığı Belgesi 9 Ekim 2005’te yayınlanmıştır. AB Komisyonu’nun hazırladığı İlerleme Raporu’na ilişkin Komisyon’nun genişlemeden sorumlu üyesi Olli Rehn, Türkiye’nin siyasi alandaki reformlarının yavaşladığına dikkati çekerken, Türkiye’deki işleyen bir piyasa ekonomisinin olumlu bir ilerleme olarak değerlendirdi.

Katılım Ortaklığı Belgesi’nde, Türkiye’nin ciddi ilerleme kaydetmesinin beklendiği alanlar kısa vadedeki (1-2 yıl) öncelikleri ve orta vadede (3-4 yıl) tamamlanması beklenen yasal düzenlemeler ve uygulamaları kapsamaktadır.

Müzakere sürecinde çok önemli olan bu dökümanlar Türkiye’nin AB hedefinde izleyeceği yol haritasını niteliğini taşımaktadır. Bu belgeler referans alınarak aşağıda müzakerelere konu olan 35 başlığın KOBİleri doğrudan ilgilendiren 19 başlığı mevzuat uyumu açısından analiz edilmiştir. Dökümanda ayrıca KOBİler için AB mevzuatına uyum sürecinde hangi kurumların süreçte yer alması gerektiğine yer verilmiştir. Bu çerçevede, AB’nin KOBİleri ilgilendiren müzakere başlıkları için Türkiye’den beklentileri ve **bu beklentilerin KOBİler üzerinde etki yaratacak ve tedbir alınması gereken konuların neler olabileceği tespit edilmeye çalışılmıştır.**

KOBİLERLE İLGİLİ MÜZAKERE BAŞLIKLARI^α	
Fasıl 1: Malların Serbest Dolaşımı	<i>Türkiye’deki malların Avrupa pazarına açılmasının önündeki engellerin kaldırılması için AB’nin ilgili mevzuatının uyumlaştırılması gerekmektedir. Yeni yaklaşım direktifinin hayata geçirilmesi kısa vadede maliyet yükü getirirse de, uygulanmadığı takdirde ihracatın önünde büyük sorun teşkil etmektedir. örn: Belli mallara “CE işareti” olmaması zorunluluğu</i>
Mevzuat Uyumu	-Gümrük Birliği’nden kaynaklan ticaretin önündeki teknik engellerin kaldırılması (2001’den kalma) (KOB k.v.) -Yeni Yaklaşım direktifinin (New Approach Directives) iç mevzuata aktarımının tamamlanması * (KOB k.v.) (İR-2005) -CE işareti taşımayan ürünlerde tarife dışı engellerin kaldırılması (KOB k.v.) -Zorunlu ithalat lisanslarının kaldırılması (özellikle alkollü içkiler alanında) (KOB k.v.) - Akreditasyon için yetkili otorite (TÜRKAK) ile Avrupa Akreditasyon arasında çok taraflı anlaşma imzalanması (KOB k.v.) -TSE’nin ithalat kontrollerinin, belgelendirme ve test etme rolünün azaltılması, sürecin basitleştirilmesi. TSE’nin idari kapasitesinin geliştirilmesi (Pazar gözetimi) (KOB k.v.) -Standartlarda karşılıklı tanıma ilkeleri benimsenmesi. (İR-2005) -Standardizasyon işleminde kalite yönetim sisteminin güncelleştirilmesi ve bu işlem için bir plan hazırlanması (İR-2005) -Veri münhasırlığına ilişkin hükümlerin gecikmeksizin kabul edilmesi (ilaç) (İR-2005) -Ölçüm araçlarıyla ilgili direktifin mevzuata aktarılması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Telekomünikasyon Kurumu, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Emniyet

^α KOB k.v.: KOB kısa vadeli öncelikler

KOB o.v.: KOB orta vadeli öncelikler

İR 2005: 2005 İlerleme Raporu’da yer verilen konular

İlgili Kuruluşlar: Devlet Bakanı, Baş müzakereci Sn. Ali Babacan tarafından belirlenen müktesebat başlıklarına göre ilgili kuruluşlar

[*] ile belirtilen notlar hem 2005 ilerleme raporu hem de 2005 katılım ortaklığı belgesi’nde yer almaktadır.

	Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu
Fasıl 5: Kamu İhaleleri	<i>Kamu İhale Kanunu'nun AB müktesebatı ile uyumlaştırılması ile ilgili süreçte bir yandan KOBİlerin ihalelere katılımındaki bürokratik işlemlerin basitleştirilmesi, diğer yandan teknik, beşeri ve elektronik teknoloji kullanımındaki altyapı eksikliklerine yönelik tedbirlerin alınması rekabet koşulları açısından kısıtlayıcı engellerin ortadan kalkmasına yardımcı olacaktır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Kamu ihaleleriyle ilgili yasanın AB müktesebatı ile uyumlaştırılmalı.(KOB k.v.) -İhale süreçlerinde elektronik teknolojilerin kullanımının teşvik edilmesi (KOB o.v.) -Kamu İhale Kanunu'nda (KİK) yapılan ve Türk girişimcilere avantaj sağlayan kısıtlamaların ortadan kaldırılması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, DTM, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Rekabet Kurumu, Hazine Müsteşarlığı, Kamu İhale Kurumu, Maliye Bakanlığı
Fasıl 6: Şirketler Hukuku	<i>-AB standartlarına uygun bir mali raporlama sisteminin benimsenmesi ve Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi'nin (IFRS) uygulanmasındaki sorunların giderilmesi ile şirketlerin yasal varlıkları ve mali durumlarının kamuoyuna açık hale getirilip şeffaflaştırılması konularında yapılması gereken düzenlemelere KOBİlerin adaptasyonunun sağlanabilmesi açısından mevcut kurumsal ve beşeri kapasite açıklarının azaltılması ve finansman desteği gereklidir. Söz konusu desteklerin, revize edilmiş KOBİ Stratejik Eylem Planı çerçevesinde ve destek kurumları arasında koordinasyon sağlanarak yapılması geçiş sürecinde kolaylık sağlayacaktır.</i>
Mevzuat uyumu	-AB standartlarında genel amaçlı bir mali raporlama çerçevesinin benimsenmesi (KOB o.v.) -Şirketlerin denetlenmiş yasal varlıkları ve mali durumlarının kamuoyuna açık hale getirilmesi için gerekli koşulların benimsenmesi (KOB o.v.) -Odalara internet üzerinden kaydın mümkün kılınması(İR-2005) -Uluslar arası Finansal Raporlama Sistemi'nin (IFRS) uygulanmasındaki sorunların giderilmesi (İR-2005)
İlgili Kurum	Maliye Bakanlığı, BBKD, Türk Muhasebe Standartları Kurumu, Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, SPK, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Fasıl 7: Fikri Mülkiyet Hukuku	<i>Rekabet gücünün artmasını sağlamak amacıyla markalaşmanın teşvik edilmesi ve telif haklarının korunması ile ilgili mevzuatın AB müktesabı ile uyumlaştırılması sürecinde, ilgili mevzuatın daha etkin bir şekilde uygulanarak korsancılıkla mücadelede ağırlık verilmesi yönündeki değişikliklerin KOBİ'ler üzerinde olabildiğince olumlu etki yaratabilmesi, bu konuda mevcut bilgi eksikliklerinin</i>

	<i>giderilmesine yakından bağlıdır. Bu nedenle bir yandan KOBİlerin fikri ve mülkiyet hakları konusunda bilinçlendirilmesi ile ilgili faaliyetlere ağırlık verilirken diğer yandan da uygulamanın aksamaması açısından fikri ve sınai mülkiyet hakları ile ilgili başvuru ve davaların kısa sürede sonuçlandırılmasına yönelik bürokratik işlemlerin sadeleştirilmesi yönündeki düzenlemeler ele alınmalıdır. Bu konuda ilerleme kaydedilebilmesi için ilgili kurumlar arasında sıkı bir işbirliği ve koordinasyon gerekli olacaktır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Fikri ve Sınai Mülkiyet hakları ile ilgili mevzuatın uygulamasının daha etkin hayata geçirilmesi, kitap ve diğer medya alanlarında korsanla mücadele konusuna özen gösterilmesi (KOB k.v.) -Telif ve komşu haklarının AB müktesebatına uyumlaştırılması (İR-2005) -Marka dava kararlarındaki istikrarsızlıkların giderilmesi, patent başvurularının incelenme sürelerinin Avrupa standartlarındakine uyumlaştırılması (İR-2005) -Taklitçilik, korsan kitap basımı gibi alanlarda organize suçla daha etkin mücadele sağlanması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Adalet Bakanlığı, DTM, Gümrük Müsteşarlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Türk Patent Enstitüsü
Fasıl 8: Rekabet Politikası	<i>Anti-tröst, devlet tekelleri ve devlet yardımları ile ilgili mevcut uygulamaların AB müktesebatına uyumlu hale getirilmesi sürecinde yapılacak düzenlemelerin bölgesel ve sektörel gelişmişlik farklarını azaltarak, KOBİlerin uluslararası düzeyde rekabet edilebilirlik koşullarını artıracak önlemler alınarak gerçekleştirilmesi yararlı olacaktır. Söz konusu düzenlemelerin KOBİler açısından yararlı olabilmesi, KOBİlerin, bilgilendirme, idari ve beşeri kapasite eksiklerinin giderilmesine de yakından bağlıdır. Bu anlamda, ilgili ve yetkili mercilerin işbirliği içinde çalışması önemlidir.</i>
Mevzuat Uyumu	-Rekabet ve devlet yardımları alanlarında saydamlık ve sürekli bilgi alışverişinin sağlanması (KOB k.v.) -Anti-tröst ve devlet yardımları alanındaki uygulamanın AB müktesebatına uyumlu hale getirilmesi, bu alanda tekellere ve özel haklara sahip işletmelere öncelik verilmesi* (örn:demir-çelik) (KOB k.v.) (KOB o.v.) (İR-2005) -Dikey yardımlaşma ve küçük ölçekli şirketler ile ilgili Avrupa Topluluğu kurallarının rekabet kanununa eklenmesinin sağlanması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	DTM, Hazine Müsteşarlığı, KOSGEB, Maliye Bakanlığı, Rekabet Kurumu, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Exim Bank
Fasıl 9: Mali Hizmetler	<i>Bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması hususunda kaydedilen bazı ilerlemelere rağmen</i>

	<i>banka dışı mali hizmetler ve yatırım hizmetleri alanında AB müktesebatına uyumla ilgili eksikler mevcuttur. KOBİlerin hali hazırda mevcut finansal araçlara erişimde yaşadıkları sorunlar dikkate alınarak, yapılacak düzenlemeler sonrasında da aynı sorunların yaşanmaması açısından uygulama ile ilgili bürokratik engellerin kaldırılması, bilgilendirme, idari ve beşeri kapasite açıklarının azaltılması konularında aşama kaydedilmesi ve yatırımcılara mikro kredi olanaklarının sağlanmasına yönelik tedbirlerin hızla devreye sokulması önem arz etmektedir. KOBİ'lerin 2007 yılı sonunda uygulanmaya başlanacak olan Basel II kriterleri konusunda da kamu ve STK'lar tarafından bilinçlendirilmeli ve bu konudaki eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına ağırlık verilmesi gereklidir.</i>
Mevzuat Uymu	-Yeni bankacılık kanunu altında gerekli uygulama adımlarının atılması, kredi ve yatırım şirketlerinin sermaye gereksinimi çerçevesinin uygulanması yolunda ilerleme sağlanması (KOB k.v.) -Banka dışı finansal sektörde, gerektiğinde gözetim yapılarını güçlendirerek gözetim ve ihtiyat standartlarının güçlendirilmesi (KOB k.v.) -Banka dışındaki finansal hizmetlerde müktesebatla uyum konusunda ciddi anlamda ilerleme sağlanması (KOB o.v.) -Banka dışı mali hizmetler alanında mevzuat uyum çalışmalarına başlanması (İR-2005) -Yatırım hizmetleri alanında müktesebat uyumuna hız kazandırılması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	BDDK, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, SPK, Türkiye Mevduat Sigorta Fonu
Fasıl 10: Bilgi Toplumu ve Medya	<i>KOBİlerin e-ticaret yoluyla piyasa paylarının artırılmasının sağlanması açısından, bilgiye erişimin kolaylaştırılması alanlarında desteklenmeye ihtiyaçları vardır. Bu anlamda KOBİler, üretim ve rekabet güçlerinin artırılmasına katkıda bulunacak bilişim teknolojilerini etkin bir araç olarak kullanmaları konusunda bilinçlendirilmeli ve internet altyapıları güçlendirilmelidir. Bu da etkin bir eğitim ve danışmanlık hizmeti gerektirmektedir.</i>
Mevzuat Uymu	-E-ticaret ve şartlı erişim hizmetleri alanında AB standartlarına uyum sağlanması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Telekomünikasyon Kurumu, Kültür Bakanlığı, RTÜK, Ulaştırma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, İçişleri Bakanlığı
Fasıl 11: Tarım ve Kırsal Kalkınma	<i>Tarım ve kırsal kalkınma alanındaki destek mekanizmalarının AB müktesebatı ile uyumlaştırılmasının, uygulamada KOBİler açısından etkili ve verimli olabilmesi, KOBİlerin finansal, idari, beşeri ve bölgesel sorunlarının da dikkate alınarak bölgesel ve sosyo-ekonomik dengesizliklerin giderilmesine yardımcı olacak bir kırsal kalkınma stratejisi izlenmesine ve AB'nin KOBİlere yönelik kırsal kalkınma araçlarının işletilmesine uygun idari yapıların oluşturulmasına bağlıdır. Bu da mevzuatın uyumlaştırılması çalışmaları sürecinde ilgili kurumlar ve yerel mercilerin</i>

	<i>sıkı bir işbirliği ve koordinasyon planlaması yapmasını gerekli kılmaktadır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Kırsal Kalkınma Stratejisi'nin uygulanmasına yönelik politikaların oluşturulması* (KOB k.v.) -Ödeme Kuruluşu, Entegre İdare ve Kontrol Sistemi/Bütünleştirilmiş Yönetim ve Denetim Sistemi (IACS), Çiftlik Muhasebe Veri ağı (FADN) müktesebat uyumunun oluşturulması* (KOB k.v.) -Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS) aktif hale getirilerek , doğrudan gelir desteği ve diğer destek mekanizmalarının AB'ye benzer bir yapıya dönüştürülmesi; arazi parseli tanımlama sisteminin geliştirilmesi* (KOB o.v.)
İlgili Kuruluşlar	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, DİE, DTM, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ,Şeker Kurumu, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, TMO, Tütün TMAİPD Kurumu, Ulaştırma Bakanlığı
Fasıl 12: Gıda Güvenliği, Hayvan ve Bitki Sağlığı Politikası	<i>AB içinde rekabet koşullarının sağlanabilmesinde gıda güvenliği, hayvan ve bitki sağlığı alanında öngörülen AB'ye uyumlu koşulların sağlanması ve etkin bir kayıt sisteminin oluşturulması ile ilgili düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç vardır. KOBİlerin bu duruma uyum sağlayabilmeleri için modern teknoloji kullanımı konusunda sistematik olarak bilinçlendirilmeye, ar-ge yatırımlarına ve projelerine aşina olmaya ihtiyaçları olacaktır. Bu anlamda her türlü bilgi, donanım ve kapasite geliştirmeye yönelik destek ve finansmanın sağlanması ile ilgili düzenlemelerin müktesebat uyumu çalışmaları kapsamında yürütülmesi gerekecektir.</i>
Mevzuat Uyumu	-Koyun ve keçi türleri için hayvan kayıt sisteminin AB politikalarına paralel olarak oluşturulması* (KOB k.v.) -Hayvan ve bitki hastalıklarıyla mücadele alanında AB mevzuatının uyumlaştırılmasına devam edilmesi (KOB k.v.) -Gıda işleme tesislerinin AB hijyen ve kamu sağlığı alanında modernleştirilmesi için program hazırlanması* (KOB k.v.) -Tarım ürünleri işleme kuruluş standartlarının AB gıda güvenliği mevzuatına uyumlu hale getirilmesi (KOB o.v.) -Bitki türleri kayıt sistemin AB mevzuatı ile uyumlaştırılması (KOB o.v.)
İlgili Kuruluşlar	Çevre ve Orman Bakanlığı, DTM, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, TSE, Tütün TMAİPD Kurumu
Fasıl 15: Enerji	<i>Enerji alanında AB mevzuatıyla uyumlaştırılma çalışmalarında enerji üzerindeki gereksiz vergilerin kaldırılarak, enerji fiyatlarını düşürecek düzenlemelere gidilmesi yararlı olacaktır. Çapraz</i>

	<i>sübvansiyonları yasaklayan düzenlemenin aşamalı olarak uygulamaya konması, süreç boyunca ortaya çıkacak olumsuz etkilerin azaltılması açısından önemlidir.</i>
Mevzuat Uyumu	-AB mevzuatına uyumlu enerji stratejisi oluşturulması* (KOB k.v.) (İR-2005) -Çapraz sübvansiyonları yasaklayan düzenlemenin aşamalı olarak uygulamaya koyulması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, DSİ, Enerji PDK, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, TAEK
Fasıl 16: Vergilendirme	<i>AB'nin vergilendirme ile ilgili mevzuatına uyum ile ayrımcı uygulamaların kaldırılmasına yönelik olarak yapılacak çalışmalarda, KOBİlerin hâlihazırda yararlanmakta oldukları vergi istisnası ve indirimlerle ilgili olarak gündeme gelebilecek değişikliklerin KOBİler üzerinde yaratabileceği olumsuz etkilerin başka düzenlemelerle telafi edilmesine yönelik çalışmalara ihtiyaç vardır. Ayrıca, AB ile elektronik veri değişimi sağlanabilmesine yönelik çalışmalar gündeme gelirken KOBİlerin bilgi ve altyapı eksiklerinin giderilmesini destekleyici önlemler de alınmalıdır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Vergilendirmeden kaynaklanabilecek ayrımcı uygulamaların engellenmesi için, Türkiye'de uygulanan Özel Tüketim Vergisi ve KDV'nin AB müktesebatına uyumlaştırılması * (KOB k.v.) (İR-2005) -AB ile elektronik veri değişiminin sağlanabilmesi için "bilgi teknoloji sistemleri" geliştirilmesi için hazırlık yapılması* (KOB k.v.) (İR-2005) -Doğrudan vergilendirme konusunda vergi kaçakçılığı ve vergiden kaçınma alanlarında Türk mevzuatının AB müktesebatı ile uyumlaştırılması* (KOB k.v.) (İR-2005) -İş vergilendirme tüzüğü ilkelerine bağlı kalınması ve çıkacak yasaların bu tüzüğe uyması * (KOB k.v.) (İR-2005) -Doğrudan vergilendirme konusunda AB müktesebatı ile tam uyum sağlanması (KOB o.v.) -AB ile veri paylaşımı konusunda bir IT ağı oluşturulması* (KOB o.v.) (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Gelir İdaresi Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Sayıştay
Fasıl 19: Sosyal Politika ve İstihdam	<i>AB istihdam stratejisi ile uyumlu ulusal istihdam stratejisi ve sosyal politikaların oluşturulması, ulusal stratejik bir plan dahilinde sosyal, sendikal hakların ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve beşeri sermayenin geliştirilmesi ile mümkün olabilecek ve bu kapsamdaki ilerlemeler KOBİ'lerde etkinlik ve verimliliğin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu konuda gerek KOBİlerin gerekse konuyla ilgili kurumların kurumsal kapasite artırımı konusunda teşvik edilerek, işbirliği içinde çalışmalarına zemin hazırlayıcı düzenlemelere ağırlık vermek yararlı olacaktır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Sosyal politika alanında yıllık finansal yatırım planlarının oluşturulması (KOB k.v.)

	-Sendikal hakların tahsisinin sağlanması ve sendikaların toplu görüşme ve grev haklarındaki sınırlayıcı koşulların kaldırılması* (KOB k.v.) -Çocuk işgücü ile mücadele çabalarının sürdürülmesi* (KOB k.v.) -İstihdam ve sosyal politikaların uygulanmasında etkin ve özerk bir sosyal diyalog için gereken koşulların oluşturulması* (KOB k.v.) -Sendikal hakların tahsisinin sağlanması ve sendikaların toplu görüşme ve grev haklarındaki sınırlayıcı koşulların kaldırılması, Dünya Çalışma Örgütü (ILO) standartlarının benimsenmesi ile etkili sosyal diyalog politikasının oluşturulması*(İR-2005) -Emek yoğunluğu, şirket transferi ve bireysel istihdam bilgileri konularında AB direktiflerine uyum sağlanması (İR-2005) -Sektörel çalışma saatleri ve benzeri konularındaki direktiflere mevzuat uyumu sağlanması (İR-2005) -İşgücü teftişi ve sosyal ortakların dahil edilmesi konusunda kapasite artırılması (İR-2005) -İnsani sermayenin geliştirilmesi için yetişkin eğitimi alanında daha fazla ilerleme sağlanması (İR-2005) -Sosyal içermenin teşvik edilmesinde ulusal bütünleştirilmiş stratejinin geliştirilmesi *(İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Araştırma GM, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, DİE, Kadının Statüsü ve Sos. G.M., Milli Eğitim Bakanlığı, Özürlüler İdaresi, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Sosyal Yard. ve Dayanışma GM, Türkiye İş Kurumu
Fasıl 20: Girişimcilik ve Sanayi Politikaları	<i>Türkiye ekonomisinin uluslararası ortamda rekabet düzeyinin artırılabilmesi açısından önemli bir işleve sahip olan KOBİ'lerin ana sanayi tarafından desteklenmelerini sağlayacak özendirici önlemlere ve girişimcilerin rahat koşullarda ve basitleştirilmiş prosedürlerle piyasaya girmelerinin sağlanmasına ihtiyaç vardır. Bu kapsamda, iş ortamının iyileştirilmesi, sınırlı değişimin sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması, Teşvik Yasasının gözden geçirililerek, haksız rekabete neden olan unsurların ortadan kaldırılması, devlet destek ve yatırım teşviklerine ilişkin bir sanayi envanteri oluşturulup, yatırım haritası çıkarıldıktan sonra bölgesel kalkınma stratejisi çerçevesinde öncelikli sektörlerin belirlenmesi ve yatırım ortamındaki engellerin ortadan kaldırılması amacıyla Yatırım Ortamı İyileştirme Koordinasyon Kurulu çalışmalarına devam edilmesi gereklidir. KOBİ'lere yönelik her tür destek hizmeti veren kurumlar ile bu kurumlar arasındaki koordinasyonun ve Kalkınma ajanslarının ağırlıklı olarak sivil toplum kuruluşlarının yer aldığı özerk bir yapıya kavuşturulmasının destek hizmetleri açısından önemi büyüktür. Sürecin devamlılığı açısından KOBİ'lere stratejik planlama yeteneği kazandırılabilmesi için, ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşları</i>

	<i>ile üniversiteler tarafından gerekli eğitim çalışmalarının verilmesine hız kazandırılmalıdır..</i>
Mevzuat Uyumu	-Türkiye'nin ulusal yeniden yapılandırma planı (NRP) çerçevesinde çelik sektörünün, yeniden yapılanmasının garanti edilerek AB'nin devlet yardımları konusundaki mevzuatına uygun şekilde izlenmesi* (KOB k.v.) -Yabancı yatırımın teşvik edilmesine yönelik etkin bir strateji oluşturulması* (KOB k.v.) -AB "KOBİ" tanımını içeren yönetmeliğin çıkartılması (KOBİ mevzuatı yetkisi kanun ile Sanayi Bakanlığı'na devredilmiştir, taslak tanım hazırlanmıştır)* (KOB o.v.) (İR-2005) -KOBİ iş ortamının basitleştirilmesi (finansal kaynaklara erişim, iş kurma bürokrasisinin azaltılması) (KOB o.v.) -Devlet yardımlarının kontrolü ve destekleme programlarının AB düzenlemelerine uyumunun sağlanması (İR-2005) -“Yatırım Ortamının İyileştirilmesine İlişkin Reform Programı” 2001 yılında kabul edilmiştir, buna göre işletmelerin kuruluş prosedürlerinin kısaltılması işlemlerinin hayata geçirilmesi (İR-2005) -Mali yardımlar, vergilendirme, fikri mülkiyet hakları, anti-tröst politikası, devlet yardımları denetimi, devlet tekellerinin yeniden yapılandırılması alanlarına öncelik verilerek sektör düzenlemelerinin “Doğrudan Yabancı Yatırım” çerçeve kanununa uyumlaştırılması (İR-2005) -KOBİ Stratejik Eylem Planı'nın uygulanmasında özel sektörün aktif katılımının sağlanması (İR-2005) -KOSGEB'in faaliyetlerini etkin ve saydam kılmak için idari kapasitesinin artırılması ve uygun prosedürlerin oluşturulması (İR-2005) -Yabancı yatırımın teşvik edilmesine yönelik strateji oluşturulması (İR-2005) -Yerel düzeyde sanayi politikasının etkin olarak uygulanmasını sağlayacak yerel kalkınma ajanslarının kurulması (İR-2005) -Yatırım Ortamını Geliştirme Reform Programı kapsamında yabancı sermaye geliştirmeden sorumlu “Yatırım Teşvik Ajansı”nın kurulması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Adalet Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, DİE, DTM, Hazine Müsteşarlığı, KOSGEB, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Türk Patent Enstitüsü, Türkiye İş Kurumu , YÖK
Fasıl 22: Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu	<i>Bölgeler arası kalkınma farklılıkları ile AB'nin sektörel tercihleri dikkate alınarak KOBİ stratejisi ve eylem planı güncellenmeli ve uygulamaya geçirilmelidir. KOBİlerin AB kaynaklı finansal araçlara erişebilmesini kolaylaştırılması ve bölgeler arası sosyo-ekonomik dengesizliklerin giderilmesine</i>

	<i>yönelik olarak Bölge Kalkınma Ajanları da dahil olmak üzere gerekli tüm düzenlemelerin yapılmasına, KOBİ'lerin AB fonlarından yararlanma kapasitelerinin artırılmasına yönelik proje üretebilmeleri için sivil toplum örgütleri, kamu kurum, kuruluşları ve üniversiteler tarafından proje uzmanı yetiştirmek üzere eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.</i>
Mevzuat Uyumu	-Bölgeler arası kalkınma yapıları farklılıklarının azaltılmasına yönelik stratejik çerçeve planı oluşturulması (KOB k.v.) -AB'nin katılım öncesi fonlarından faydalanmak için gerekli yasal ve idari kapasitenin oluşturulması (KOB k.v.) -AB fonlu bölgesel kalkınma programlarının uygulanmasından sorumlu kuruluş olan Merkezi Finans ve İhale Birimi'nin yeterli eleman ve kaynağa ulaşmasının sağlanması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, GAP Bölge İdaresi, İçişleri Bakanlığı
Fasıl 25: Bilim ve Araştırma	<i>Teknoloji ve ar-ge çalışmalarına bütünsellik kazandıracak bir ulusal stratejinin benimsenmesi yararlı olacaktır. Bu doğrultuda KOBİlerin ar-ge çalışmalarına kaynak ayırarak ve modern teknoloji kullanarak sürdürülebilir rekabet gücüne sahip olmalarının sağlanması için, araştırma alanındaki yatırımlarının teşvik edilmesi yanı sıra bilgi ve altyapı eksiklerinin giderilmesine yönelik desteklenmeye de ihtiyaçları olacaktır. Bu kapsamda KOBİlerin Çerçeve Programlardan yararlanmasının artırılmasına da çalışılmalıdır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Kapsamlı bir araştırma stratejisinin geliştirilmesi ve uygulanması (KOB k.v.) -Türkiye'nin "Yatırım Eylem Planı" oluşturulması; araştırma alanındaki yatırımlara öncelik verilmesi (İR-2005) -6.Çerçeve Programına sanayinin katılımının artırılması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Milli Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, TAEK, TÜBİTAK, YÖK
Fasıl 26: Eğitim ve Kültür	<i>KOBİlerin girişimcilik ve nitelikli personel eğitimi alanında AB'den yararlanabileceği destek programları ile ilgili bilgi eksiklerinin giderilmesine ihtiyaçları vardır. Bu konuda YÖK ve Ulusal Ajansın koordineli çalışması ve yerel ihtiyaçlara cevap verecek bir sistemin oluşturulması yararlı olacaktır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Socrates, Leonardo da Vinci ve Youth Programlarına katılımı destekleyen Ulusal Ajansın işleyişinin hızlandırılması (KOB k.v.) -Culture 2000 (Kültür 2000) programına katılımın teşvik edilmesi (KOB k.v.) -Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nin uygulanması için yeniden yapılanması. (İR-2005)

	-Yetkili mercilerin kapsamlı bir “yaşam boyu öğrenme stratejisi” oluşturmaları (İR-2005) -Yüksek öğretim sisteminin yerel ihtiyaçlara cevap verebilmesi için yerelleştirilmesi (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu, Ulusal Ajans, YÖK
Fasıl 27: Çevre	<i>AB’nin çevre mevzuatına uyum sürecinin KOBİlere getireceği mali yükümlülüğün hafifletilmesine yönelik bir finansal plan geliştirilmesi yararlı olacaktır. KOBİ’lere AB çevre standartlarına uyum kapsamındaki gerekli yatırımlar için her tür destek verilmeli ve devlet yardımları kapsamında teşvik sağlanmalıdır.</i>
Mevzuat Uyumu	-Müktesebata uyum için revize edilmiş bir programın benimsenmesi, yatırımın finanse edilmesi için bir planın geliştirilmesi (KOB k.v.) -Müktesebat ile ilgili çerçeve yasası, uluslararası çevre sözleşmeleri ve çevrenin korunması ile ilgili kanun, su kalitesi, Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü, Atık yönetimi uygulamaları alanlarındaki mevzuatın aktarılması ve uygulamasına devam edilmesi (KOB k.v.) -Revize edilmiş Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Direktifi’nin uygulanması* (KOB k.v.) (İR-2005) -Çevresel politikanın, sektörel politikalara entegrasyonunun sağlanması (KOB k.v.) -Sürdürülebilir kalkınma prensiplerinin, sektörel politikaların tanımlanması ve uygulanmasına entegre edilmesi (KOB o.v.) -Ulusal Atık Yönetimi Planı’nın benimsenmesi ve uygulanması (KOB o.v.) -Yatay mevzuatta bir yönetmelikle uygulanan Çevresel Etki Değerlendirmesi’nin etkili uygulanmasının sürdürülmesi *(İR-2005) -AB çevre mevzuatına uyum için yatırımların artırılması (İR-2005)
İlgili Kuruluşlar	Çevre ve Orman Bakanlığı, DSI, DTM, Gümrük Müsteşarlığı, İller Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Özel Çevre Koruma Kurumu, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, TAEK
Fasıl 28: Tüketicinin Korunması ve Sağlık	<i>Tüketicilerin korunması ve sağlık konusundaki mevzuatın AB ile uyumlaştırılmasının KOBİler açısından ortaya çıkarabileceği mali yükün devlet destekleri kapsamında ele alınması, KOBİlerin iç ve dış piyasalarda rekabet gücünün artırılmasına yardımcı olabilecek etkin bir gözetim mekanizmasının oluşturulması gereklidir. Bu süreçte uygulamanın aksamaması açısından KOBİlerin sağlık ve tüketicinin korunması nomları açısından bilinçlendirilmesine yönelik bilinçlendirilmeye de ihtiyaç vardır. Ayrıca KOBİ’lerin daha kolay ve ekonomik koşullarda CE işareatine ulaşmalarının</i>

	<i>ivedilikle sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılmasına yönelik olarak AB nezdinde gerekli girişimlerde bulunulması da yararlı olacaktır.</i>
Mevzuat Uyumu	-AB'nin Genel Gıda Ürünleri ve Gıda Güvenliği mevzuatının uygulanması (KOB k.v.) -Ulusal düzeyde tehlikeli ürünlerin kullanımından kaynaklanan tehlikelere ilişkin olarak geçici hızlı bilgi değişimi mekanizmalarının oluşturulması, uluslar arası düzeyde TRAPEX ve benzeri sistemler aracılığıyla bu bilgilerin değişiminin sağlanması (KOB k.v.)
İlgili Kuruluşlar	DTM, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, TSE, Tütün TMAİPD Kurumu

¹ AB'deki KOBİler AB15, AEA3 (Norveç, Lihtenştayn, İzlanda) ve İsviçre'yi kapsamaktadır. Kaynak: European Commission 2002, SMEs in Focus

² SMEs in Turkey Issues and Policies, OECD 2004,

³ Ulaş Dilber, ARSLAN Bader, Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik Sürecinde Küçük İşletmeler CE İşaretine Hazır mı? OSTİM'de bir Araştırma, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, Sf. 129, 2005